

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov **1/ R. H.**, bývajúceho v B., **2/ E. H.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. Ľ. H., advokátom v B., proti odporcovi **J. M.**, bývajúcemu v B., zastúpenému JUDr. V. K., advokátom v B., **o určenie vlastníctva**, vedenej na Okresnom súde Pezinok pod sp.zn. 4 C 524/2008, o dovolaní navrhovateľky 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 16. februára 2012, sp.zn. 3 Co 122/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie navrhovateľky 2/ **o d m i e t a**.

Odporcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Pezinok rozsudkom z 18. decembra 2009, č.k. 4 C 524/2008-260 zamietol návrh, ktorým sa navrhovatelia 1/, 2/ domáhali určenia, že sú výlučnými vlastníkami nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva číslo X. pre katastrálne územie N., pozemky parcelné číslo 671/7, 671/8, 671/215, 671/216, ako i chaty postavenej na pozemku parcelné číslo 671/216, súpisné číslo 1216 a chaty postavenej na pozemku parcelné číslo 671/215, súpisné číslo 1218. Navrhovateľom 1/, 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť právnomu zástupcovi odporcu trovy právneho zastúpenia v sume 2 443,68 € do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že navrhovatelia 1/, 2/ si od Ing. M. K. a L. Š. požičali v rokoch 2001 až 2003 sumu 2 500 000 Sk. Pretože navrhovatelia 1/, 2/ požadovali od Ing. M. K. a L. Š. ďalšie peniaze, Ing. M. K. a L. Š. podpísali v roku 2003 s navrhovateľmi 1/, 2/ tri zmluvy, ktorými chceli upraviť ich vzájomné vzťahy - zmluvu o pôžičke, kúpnu zmluvu, týkajúcu sa prevodu sporných nehnuteľností z navrhovateľov 1/, 2/ na Ing. M. K. a L. Š. a zmluvu o výpožičke. V zmluve o pôžičke bolo medzi účastníkmi konania dohodnuté, že ak navrhovatelia 1/, 2/ vrátia Ing. M. K. a L. Š. požičanú sumu, prevedú túto na nich spätne nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom

tohto konania. Túto časť zmluvy nemožno podľa názoru súdu považovať za zabezpečenie pohľadávky

Ing. M. K. a L. Š. voči navrhovateľom 1/, 2/. Súd považoval túto časť zmluvy o pôžičke za úpravu vzájomných občianskoprávných vzťahov medzi navrhovateľmi 1/, 2/ a Ing. M. K. a L. Š., dohodnutú písomne v súlade s § 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka s prihliadnutím na § 51 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že osobitnú dohodu zmluvných strán, dohodnutú v zmluve o pôžičke, nemožno podriaďiť pod ustanovenie § 151j ods. 3 Občianskeho zákonníka tak, ako to uvádzal právny zástupca navrhovateľov 1/, 2/. Pohľadávka Ing. M. K. a L. Š. voči navrhovateľom 1/, 2/ nebola zabezpečená záložným právom, na základe ktorého by sa mohli uspokojiť tým, že by nadobudli vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom tohto konania. Mal za to, že z dikcie zmluvy o pôžičke ani z ďalších právnych úkonov, ktoré boli urobené medzi navrhovateľmi 1/, 2/ a Ing. M. K. a L. Š. nevyplýva skutočnosť, že by bolo na nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto konania, zriadené záložné právo. Osobitnú dohodu v zmluve o pôžičke nemožno podriaďiť ani pod ustanovenie § 553c ods. 2 Občianskeho zákonníka, pretože veritelia, teda Ing. M. K. a L. Š. sa nadobudnutím vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam voči dlžníkom zo zmluvy o pôžičke, teda navrhovateľom 1/, 2/ neuspokojili. Dlh navrhovateľov 1/, 2/ voči Ing. M. K. a L. Š. vyplývajúci zo zmluvy o pôžičke stále trvá, dôkazom toho sú aj výpovede účastníkov konania a svedkov, ako aj skutočnosť, že Ing. M. K. a L. Š. sa domáhajú svojej pohľadávky voči navrhovateľom 1/, 2/ v osobitnom súdnom konaní, ktoré nebolo právoplatne skončené. Súd považoval zmluvu o pôžičke uzavretú medzi navrhovateľmi 1/, 2/ a Ing. M. K. a L. Š. právne perfektnú, vrátane ustanovenia pojednávajúceho o možnosti spätnej kúpy sporných nehnuteľností navrhovateľmi 1/, 2/. Navrhovatelia 1/, 2/ nesplnili podmienku, za ktorej sa Ing. M. K. a L. Š. zaviazali previesť na nich spätne nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto konania. Ing. M. K. a L. Š. preto nemali povinnosť sporné nehnuteľnosti na nich spätne previesť. Súd mal preukázané, že Ing. M. K. a L. Š. sa pokúšali na navrhovateľov 1/, 2/ previesť spätne sporné nehnuteľnosti (svedkom JUDr. D. bola vypracovaná aj kúpna zmluva, ktorá bola zo strany Ing. K. a L. Š. aj podpísaná). Z dôvodu, že navrhovatelia 1/, 2/ boli insolventní však k podpisu zmluvy o spätnom prevode sporných nehnuteľností nedošlo. Súd konštatoval, že kúpna zmluva, ktorou navrhovatelia 1/, 2/ previedli na Ing. K. a L. Š. sporné nehnuteľnosti, je právne perfektná. Zmluvné strany ju podpísali slobodne a vážne, za vzájomne dohodnutých podmienok. Zmluva neobsahuje žiadne ustanovenia o zabezpečení pohľadávky Ing. K. a L. Š. voči navrhovateľom 1/, 2/; túto skutočnosť konštatoval pri

rozhodnutí o odvolaní voči uzneseniu o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia aj Krajský súd v Bratislave. Ing. K. a L. Š. za nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom zmluvy, preukázateľne zaplatili, navrhovatelia 1/, 2/ podpisovali uvedenú zmluvu slobodne a vážne, nie v tiesni, ani za nápadne nevýhodných podmienok. Súd považoval odstúpenie od zmluvy, o ktoré sa navrhovatelia 1/, 2/ snažili svojimi písomnými podaniami, za právne imperfektné. Ing. K. a L. Š. nadobudli sporné nehnuteľnosti v súlade so zákonom, mohli ich teda v súlade s platnými právnymi predpismi darovať odporcovi. Darovacia zmluva uzavretá medzi navrhovateľmi 1/, 2/ ako obdarovaným a Ing. K. a L. Š. bola uzavretá v súlade so zákonom a je platná. Skutočnosť, že Ing. K. a L. Š. následne uzavreli s odporcom záložnú zmluvu, predmetom ktorej sú sporné nehnuteľnosti, považoval súd vzhľadom na predmet tohto konania za nepodstatnú. Ing. K. a L. Š. nadobudli sporné nehnuteľnosti od navrhovateľov 1/, 2/ v súlade so zákonom, nejednalo sa o prepadný záloh alebo zabezpečovací prevod práva tak, ako uvádzal vo svojich podaniach a ústnych prejavoch pred súdom právny zástupca navrhovateľov 1/, 2/. Ako vlastníci sporných nehnuteľností mohli tieto nehnuteľnosti ďalej darovať odporcovi, odporca nadobudol sporné nehnuteľnosti od vlastníkov týchto nehnuteľností, a teda v súlade so zákonom. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie navrhovateľov 1/, 2/ rozsudkom zo 16. februára 2012, sp.zn. 3 Co 122/2010 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny v zmysle § 219 O.s.p. potvrdil. Navrhovateľom 1/, 2/ uložil povinnosť zaplatiť odporcovi spoločne a nerozdielne trovy odvolacieho konania v sume 721,26 € do rúk právneho zástupcu, v lehote 3 dní. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu. Uviedol, že z vykonaného dokazovania pred súdom prvého stupňa neboli preukázané tvrdenia navrhovateľov 1/, 2/, že kúpna zmluva uzavretá medzi navrhovateľmi 1/, 2/ a veriteľmi slúžila ako záložná zmluva na zabezpečenie pohľadávky veriteľov. Bolo nesporné, že veritelia za nehnuteľnosti riadne zaplatili. Okrem toho suma, ktorá bola vyplatená za nehnuteľnosti, nebola súčasťou celkového obnosu 2 500 000 Sk, ktorá suma bola predmetom zmluvy o pôžičke. Z kúpnej zmluvy ani nevyplýva, že by mala plniť účel záložnej zmluvy. Táto skutočnosť však nevyplýva ani zo zmluvy o pôžičke. Hodnota nehnuteľností dosahovala približne 1/4 požičaného obnosu peňazí. Ak by táto zmluva mala byť zároveň aj záložnou zmluvou, nespĺňala náležitosti záložnej zmluvy tak, ako to aj v čase uzavretia týchto zmlúv vyžadoval zákon. Nebolo teda preukázané a na navrhovateľoch 1/, 2/ ležalo dôkazné bremeno, že predmetné zmluvy neboli uzavreté

slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne. V konaní neprodukovali žiaden dôkaz, že by boli k zmluvám, v znení ako ich uzavreli, nútení, prípadne veritelia žiadali od nich, aby boli uzavreté iné zmluvy, ako údajne uzavrieť navrhovateľa 1/, 2/ chceli. Do zmluvy o pôžičke boli uvedené články III. a IV. práve na žiadosť navrhovateľov 1/, 2/, čo veritelia akceptovali. Splnenie tohto záväzku v článku III. veritelia, aj keď navrhovateľa 1/, 2/ porušili článok IV., mali záujem. K uzavretiu kúpnej zmluvy (zo dňa 4. júna 2004) však nedošlo nie pre nekonanie veriteľov, ale pre správanie navrhovateľov 1/, 2/. Aj skutočnosť, že navrhovateľa 1/, 2/ najprv participovali na spísaní kúpnej zmluvy, ktorou veritelia mali záujem odpredať sporné nehnuteľnosti navrhovateľom 1/, 2/ (komunikácia advokáta JUDr. P. D. s navrhovateľmi 1/, 2/, odovzdanie im kúpnej zmluvy na oboznámenie sa), je podľa názoru odvolacieho súdu dôkazom prejavov vôle navrhovateľov 1/, 2/ pri uzatváraní zmlúv zo dňa 3. marca 2003, že uzavreli a chceli uzavrieť kúpnu zmluvu a že uzavreli zmluvu o pôžičke a nie, že by týmito zmluvami zastierali záložnú zmluvu. Odvolací súd ďalej uviedol, že v prípade uzavretia záložnej zmluvy (ktorou mala byť kúpna zmluva) je nesporné, že nehnuteľnosti v tomto prípade zabezpečujú splatnosť pohľadávky, t.j. sú založené nehnuteľnosti bez toho, aby sa hodnota nehnuteľností vyplatila. Vyplatenie ceny za nehnuteľnosti preto popiera akékoľvek tvrdenie o záložnej zmluve. Z vykonaného dokazovania je nesporné, že kúpna cena bola riadne vyplatená. Navrhovateľa 1/, 2/ by skutočnosť, že kúpna zmluva obchádzala zákon, prípadne zastieral iný právny úkon, museli nad všetky pochybnosti preukázať. Za nedôvodnú považoval odvolací súd námietku navrhovateľov 1/, 2/ uvedenú v odvolaní, že k uzavretiu zmluvy došlo v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok. Uviedol, že skutočnosť, že si navrhovateľa 1/, 2/ požičali finančné prostriedky ešte nerobí ich konanie za konanie v tiesni. Nápadne nevýhodné podmienky, napr. v rámci kúpnej zmluvy sa môžu prejaviť najmä v jej ustanoveniach obsahujúcich dohovor o výške kúpnej ceny. Z vykonaného dokazovania však nebolo preukázané, že by sa zmluvné strany na kúpnej cene nedohodli a že veritelia určovali podmienky ceny. Cena bola určená znaleckým posudkom a veritelia v čase predaja nehnuteľností navrhovateľom 1/, 2/ ako kúpnu cenu uviedli v podstate kúpnu cenu určenú v kúpnej zmluve zo dňa 3. marca 2003, navýšenú o poplatky za spísanie zmluvy a iné administratívne poplatky, ktoré museli pri prevode nehnuteľností uhradiť. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka 2/, ktorá navrhla rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť

dovolania odôvodnila ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p., tvrdiac, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom a bolo porušené jej právo na spravodlivý súdny proces. Za takú vadu označila skutočnosť, že odvolací súd napriek riadnemu ospravedlneniu neúčasti navrhovateľov 1/, 2/ na pojednávaní vo veci pojednával a vyhlásil rozhodnutie. Namietala, že o termíne pojednávania sa dozvedela dňa 23. decembra 2011, t.j. pred účinnosťou zákona č. 388/2011 Z.z. a tak isto pred jeho účinnosťou bola práceneschopná (od 12. septembra 2011). Mala za to, že v čase vystavenia dokladu o práceneschopnosti nemala ona, ani ošetrojúci lekár, povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 119 ods. 3 O.s.p. vyjadriť sa k zdravotnému stavu ohľadne možnosti účasti na pojednávaní. V dôvodoch dovolania rozoberala skutkový a právny stav veci.

Odporca navrhol dovolanie navrhovateľky 2/ podľa § 243b ods. 1 zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku

ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejde ani o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že dovolací súd vo veci doposiaľ nerozhodoval.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení dovolací súd nezistil.

So zreteľom na navrhovateľkou 2/ tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom

chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi a navrhovateľke 2/ neznemožnil uplatniť procesné práva priznané jej právnym poriadkom na zabezpečenie jej práv a oprávnených záujmov.

K odňatiu možnosti navrhovateľky 2/ pred súdom konať malo podľa jej názoru dôjsť tým, že odvolací súd napriek riadnemu ospravedlneniu neúčasti navrhovateľov 1/, 2/ na pojednávaní konanom dňa 16. februára 2012 vo veci pojednával a vyhlásil rozhodnutie.

Podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

V zmysle čl. 38 ods. 2 prvej vety Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd) každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie

v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (II. ÚS 85/06). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Pod spravodlivým súdnym procesom (fair hearing) sa v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Z citovaných ustanovení ústavy a ústavného zákona vyplýva, že základným právom účastníka je, aby jeho vec bola prejednaná v jeho prítomnosti. Právo účastníka, aby jeho vec bola prejednaná verejne a v jeho prítomnosti, zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno chápať tak, že by súd nemohol konať a rozhodnúť vo veci bez prítomnosti účastníka, ale tak, že súd je povinný účastníkovi poskytnúť priestor na uplatnenie tohto práva.

Občiansky súdny poriadok upravujúci postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní ústavou zaručené právo osobnej prítomnosti účastníka konania na súdnom konaní zabezpečuje tak, že ukladá súdu, ak zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak, aby nariadil na prejednanie veci samej pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná, pričom predvolanie musí byť účastníkom doručené tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať, a mohli sa pojednávania aktívne zúčastniť (§ 115 ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie, ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy. Uvedené platí primerane i pre konanie na odvolacom súde (§ 211 ods. 2 O.s.p.)

Z obsahu spisu vyplýva, že predvolanie na pojednávanie pred odvolacím súdom nariadené na 16. februára 2012 bolo navrhovateľke 2/ doručené dňa 23. decembra 2011 a navrhovateľovi 1/ dňa 9. januára 2012. Navrhovateľka 2/ písomným podaním zo dňa 14. februára 2012, osobne podaným na odvolacom súde dňa 15. februára 2012 o 13,10 hod., ospravedlnila svoju neprítomnosť na pojednávaní zo zdravotných dôvodov, nakoľko je dlhodobo práceneschopná. V predmetnom podaní súčasne ospravedlnila aj neprítomnosť navrhovateľa 1/, keďže ho v konaní na základe dohody zastupuje. K podaniu priložila potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti vystavenej dňa 12. septembra 2011. O odročenie pojednávania z tohto dôvodu však nepožiadala. Odvolací súd na pojednávaní vec prejednal v neprítomnosti navrhovateľov 1/, 2/ a vo veci rozhodol.

Ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. určuje dve podmienky, ktoré musia byť súčasne splnené, aby súd mohol vec prejednať v neprítomnosti účastníka alebo jeho zástupcu: riadne predvolanie účastníka (jeho zástupcu) a absencia žiadosti účastníka (jeho zástupcu) o odročenie pojednávania z dôležitého dôvodu. Z tohto predpokladu vychádza aj ustanovenie § 119 O.s.p., podľa ktorého pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Ak účastníkovi bráni určitá prekážka v účasti na pojednávaní, mal by z tohto dôvodu požiadať o odročenie pojednávania, pričom treba súdu oznámiť dôvod tejto žiadosti.

Ak teda navrhovateľka 2/ v podaní, ktorým ospravedlnila svoju neúčast', ako i neúčast' navrhovateľa 1/ na pojednávaní nariadenom na 16. februára 2012, nepožiadala súčasne aj o odročenie pojednávania, nemožno v tom, že odvolací súd konal v neprítomnosti navrhovateľov 1/, 2/ a na tomto pojednávaní vo veci rozhodol, vidieť postup, ktorým bola navrhovateľke 2/ odňatá možnosť konať pred súdom, pretože svojím postupom neporušil žiadne ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a neodoprel žiadne právo patriace navrhovateľke 2/ ako účastníčke konania.

K námietke navrhovateľky 2/ uvedenej v dovolaní, že v čase vystavenia dokladu o práceneschopnosti nemala ona, ani ošetrojúci lekár, povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 119 ods. 3 O.s.p. vyjadriť sa k zdravotnému stavu ohľadne možnosti účasti na pojednávaní, dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že povinnosť predložiť s návrhom na odročenie pojednávania vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu neumožňuje účasť na pojednávaní v prípade, keď je dôvodom na odročenie pojednávania zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu, zaviedla do ustanovenia § 119 ods. 3 O.s.p. novela Občianskeho súdneho poriadku účinná od 1. januára 2012 (zákon č. 388/2011 Z.z.). V zmysle § 372u O.s.p. (prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. januára 2012) sa na konania začaté do 31. decembra 2011 použijú predpisy účinné od 1. januára 2012. V danom prípade je však splnenie alebo nesplnenie tejto povinnosti irelevantné, keďže navrhovateľka 2/ o odročenie pojednávania nepožiadala.

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľky 2/ v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému odporcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľke 2/, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodal návrh na ich priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 4. apríla 2013

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová